

HYPO

HYPON TALOUSKATSAUS

Suomen taloustilanne ja -näkömät. Tammikuu 2023

PAREMPAAN ASUMISEEN. TURVALLISESTI.

Talous torkahtaa ja kasvu karkaa kauemmas

- Suomen talous vajoaa taantumaan ja supistuu tänä vuonna prosentilla. Venäjän hyökkäyssota on kiihdyttänyt inflaatiota, mikä vähentää yksityistä kulutusta ja heikentää Suomen ulkomaankaupan näkymiä. Euroopan keskuspankki hyväksyy taantumun ja korkojen nousu iskee investointeihin. Kun viime vuonna kuluttajat köyhtyivät historiallisesti, paranevat palkat nyt koviten 15 vuoteen, ja ensi vuonna myös hintojen nousua nopeammin.
- Taantumun tuska helpottaa loppuvuodesta, kun tarmokkaat työmarkkinat toimivat talouden tukipilarina. Kuluttajat kokevat yllättäen työttömyyden uhkaavan yleisesti, mutta omalla kohdalla uhka nähdään yhä pienemmäksi kuin neljä vuotta sitten ennen koronakriisiä ja sotaa. Talouden töksähdys jää väliaikaiseksi, mutta ensi vuosi silti yhtä lailla vaatimattomaksi prosentin kasvullaan.
- Maailmantalouden kasvu hiipuu sodan synnyttämän epävarmuuden ja tarjontahäiriöiden vuoksi. Kiina koittaa avautua koronakuplastaan, mutta kohtaa väestön ikääntymisen haasteen. Intia kiillaakin tänä vuonna väestöllään ykköseksi ohi Kiinan, jossa väki väheni viime vuonna historiallisesti ensi kertaa yli 60 vuoteen.
- Vaalikevät on sähköisen virittynyt, kun päättäjät pykäävät tukipaketteja toisensa jälkeen sähkölaskujen kanssa kipuileville kuluttajille. Hyvin kohdennettu hetkellinen hätäapu tulee tarpeeseen, mutta miljardiluokan menoilla ostetaan nyt ääniä sähkön sijaan. Sähkön suurkuluttajia tuetaan kaikkien kuluttajien rahoilla ja leikkauksien tarve kasvaa kestävästi.
- Korot kovistelevat kovimmin Suomea, jossa asuntolainat on sidottu lähes kauttaaltaan vaihtuviin korkoihin. Kulutus laskee kulujen noustessa meillä monia muita Euroopan maita enemmän, minkä vuoksi jääme tänä vuonna jälkeen euroalueen kasvusta. Asuntojen hintojen ja varallisuuden arvon lasku pienentää myös itsessään kulutusta psykologisen varallisuusvaikutuksen takia.
- Venäjän aloittamasta sodasta jää pysyvä, mutta osin tunnistamaton taakka Suomen taloudelle. Puolustukseen on nyt syytä panostaa, mutta armeijan kulut ovat samalla pois poliiseilta ja hoitajilta tai satsauksista talouskasvuun ja tuottavuuteen. Maantieteelle emme voi mitään ja turvallisuus täytyy taata, mikä luo piilevän lisäpaineen jo valmiiksi alijäämäiselle valtiontaloudelle.

Kysyntä ja tarjonta	2021	2022	ennuste 2023	ennuste 2024
Määrän muutos, %				
BKT	3,0	2,0	-1,0	1,0
Tuonti	6,0	9,0	-1,0	2,0
Vienti	5,4	1,5	-1,0	2,5
Kulutus	3,5	2,5	-0,5	1,0
-yksityinen	3,6	2,3	-1,0	1,5
-julkinen	3,2	2,8	0,5	0,0
Investoinnit	1,6	4,5	-1,0	1,0
Indikaattoreita	2021	2022	ennuste 2023	ennuste 2024
Työttömyysaste, %	7,7	6,8	7,0	7,0
Ansiotaso, %	2,4	2,5	4,5	3,0
Inflaatio, %	2,2	7,1	4,5	2,0
Vaihtotase / BKT, %	0,4	-3,9	-1,1	0,0
Julkinen alijäämä / BKT, %	-2,7	-1,8	-2,5	-2,2
Julkinen velka / BKT, %	72,3	72,0	73,5	75,0

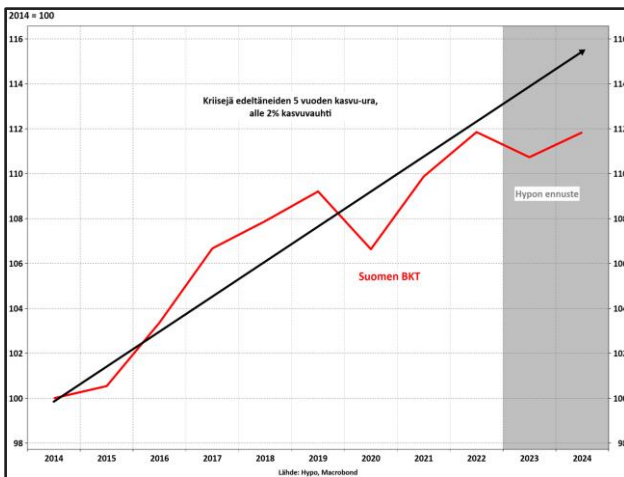

JUHO KESKINEN

Vaalikiiman verot maksetaan myöhemmin

Suomen talous vaipuu taantumaan, kun Euroopan talous kärsii laajasti Venäjän hyökkäyssodan seurauksista. Suoran inhimillisen kärsimyksen lisäksi taloudelliset seuraukset koskettavat etenkin eurooppalaisia, kun raaka-aineiden ja energian tarjonta on supistunut ja kuluttajien ostovoima heikentynyt. Venäjän ja Ukrainan välinen konflikti jatkuu, mutta sota ei sysää talouttamme vakavaan lamaan – sodan seuraukset maksetaan itse asiassa vasta ajan kanssa, kun uusi uhka paisuttaa tulevia puolustusbudjetteja. Sähkölaskut saavat repimään hiuksia, kun maakaasun hinta on jopa 30-kertaistunut vuoden 2020 alimmilta tasoiltaan. Vaalikevät on kuitenkin samalla saanut päättäjät vaarallisenkin kekseliäiksi, kun kuluttajien kakkoskoteja on ruvettu lämmitämään yhteisin varoin. Vaalit käydään nyt erityisen vaikeissa oloissa, kun korot ja kulut korpeavat, mutta ikääntyvän kansantalouden sopeutustarve on samalla entistä suurempi.

Kasvu-ura karkaa kauas talouden torkahtaessa

Viime vuonna talous kasvoi noin kahden prosentin verran vahvan alkuvuoden ansiosta, mutta käänne heikompaan tapahtui kesällä, kun bkt-volyymi kääntyi loivaan laskuun heinä–syyskuussa. Nyt yksityinen kulutus laskee ja ulkomaankauppakin tyrehtyy aiemmasta tahdistaan Suomen kauppakumppanien vauhdin hiipumisen vuoksi. Kuluvan vuoden korkoympäristö ja kulujen nousu kangastavat myös investoinnit ja työmarkkinoiden tilanne tahtuu ylikuumentuneesta tunnelmista kohti kohtalaista, mutta silti talouttamme kannattelevaa kehitystä. Inflaatio sysää

palkat korkeimpaan nousuun sitten vuoden 2008, kun viime vuonna koettua reaalista köyhtymistä kurotaan kiinni työvoimapulan yhä vallitessa. Ensi vuonna palkat nousevat hintoja enemmän, mutta sitä ennen teollisuusalojen työriidan umpisolmut uhkaavat muuttua lakoiksi. Ennuste lähtee oletuksesta, jossa inflaatio tasaantuu vuoden kuluessa ja tarjonnan pullonkaulat selätetään vuoden aikana. Vaikeudet ajoittuvat etenkin alkuvuoteen, mutta energiatarjonnan lisääntyminen korjaa tilannetta tarpeellisesti vuoden loppupuolella, jolloin voimme jo toimia energian suhteen omavaraisena energian viejämäana. Suomen talous supistuu tänä vuonna yhden prosentin, mutta kasvaa jo ensi vuonna vastaavasti prosentilla.

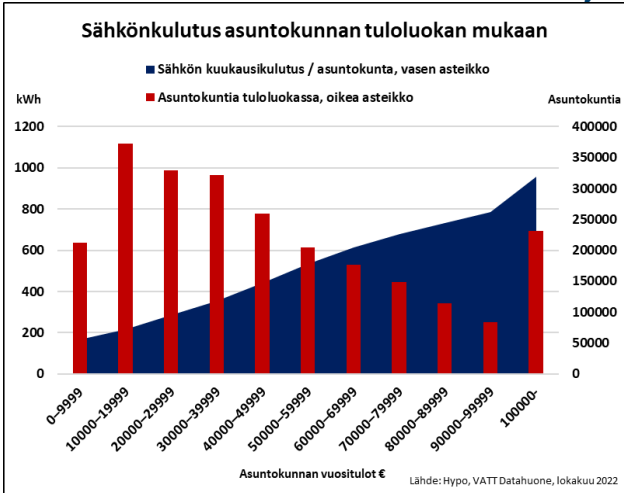
Vaalien jännite sähköistää vaarallisesti

Energiakriisi yllätti, vaikka sitä ennakoitiin. Hätä on monilla suuri ja ymmärrettävä, kun lämmityskustannukset ja ruuan hinnan nousu rasittavat etenkin pienituloisia, joiden budjetista perustarpeet haukkaavat leijonanosan. Kohdennettu tuki tiukimmissa paikassa oleville onkin enemmän kuin paikallaan. Sähkön hinnassa pahin voi kuitenkin olla ohi jo yllättävän pian. Lähestyvät vaalit ovat siitä huolimatta saaneet päättäjät pykäämään mitä erilaisimpia avustuksia, jotka joko kohdistuvat väärin tai kannustavat lisäämään sähkön kulutusta. Viime kädessä kuluttajia tuetaan nykyisin heidän omilla rahoillaan, kun alijäämää ja leikkaustarpeita kerrytetään tuleville vuosille. Lomamökit ja kakkoskodit saavat avustuksensa, jonka tulisi sen sijaan auttaa akuutin vaiheen yli vain välttämättömyksissä oman kodin lämmityskuluissa. Samalla suunnitellaan muitakin lisätukia, esimerkiksi vasta muutaman viikon toimineille hyvinvointialueille.

Sähkön arvonlisäveron alennus hyödyttää eniten suurituloisia, jotka asuvat isommin ja tyypillisemmin sähkölämmitteisessä omakotitalossa. Sama pätee sähkövähennykseen, joka ei palkitse säästeliästä. Jos tulot ovat pienet ja sähkövähennyksen hyöty siksi pieni, kohdentuu väliaikainen sähkötuki paremmin – paitsi jos säästeliäs sähkökäyttö pienentää laskun alle 400 euron minimirajan. Esitetyt tuet myös hyödyttävät sähkölämmitystä käyttäviä kotitalouksia suhteessa muihin lämmitysmuotoihin ja ne tulevat

perustoimeentulotuen lisäksi, jossa kohonneita sähkömenoja voidaan myös hyvittää. Lisäksi hallitus on laatinut esityksen kaikille kuluttajille suunnatusta sähkötuesta, jossa omavastuu olisi 90 euroa kuukaudessa ja valtio kuittaisi tuettavasta osuudesta puolet. Taloyhtiöille on luvassa vielä omat tukensa. Kokonaisuudessaan valtion kassasta tultaneen vaaliikimassa jakamaan sähkötukiin ainakin 1–2 miljardia euroa, kun valtiontalous on jo valmiiksi kuralla koronan jäljiltä.

Sähkötuot uhkaavat kohdentua suurkuluttajille

Energiayhtiöt ovat onneksi heränneet räätelämään pörssisähkön suuntaan meneviä sopimuspaketteja, joissa kuluttaja voi itse vaikuttaa sähkölaskunsa suuruuteen omalla kulutuksellaan ja kulutuksen ajoittamisella vähemmän kysytyihin ajanhetkiin. Huomio on kuitenkin osin harhautunut tarjonnasta kysynnän sääntelyyn, vaikka keskeistä olisi luoda kannustava ympäristö uudelle ja kestäväälle energiatuotannolle ja uusille investoinneille. Viime kädessä energian riittävydellä ja panostuksilla vihreään energiaan voidaan houkuttaa Suomeen uusia investointeja laajemminkin, mikä havaittiin mm. tuoreessa uutisessa norjalaisen teräsyhtiön Blast Green Steelin Inkoon-hankkeesta. Hankkeen lopulliseen toteutumiseen liittyvästä epävarmuudesta huolimatta tärkein viesti liittyy siihen, millaisena Suomi näyttäytyy investoivan yrityksen silmin.

Sodan seuraukset valkenevat viiveellä

Venäjä on sysätty nurkkaan syystä, eikä se yksin enää kykene ajamaan Suomea 1990-luvun kaltaisten lamavuosien ikeeseen. Turvallisuuspoliittisen tilanteen muutos voi kuitenkin iskeä koto-Suomeen salakavalan pitkäkestoisesti. Naapurin muuttuminen uhkaksi on jo kasvattanut puolustushallinnon

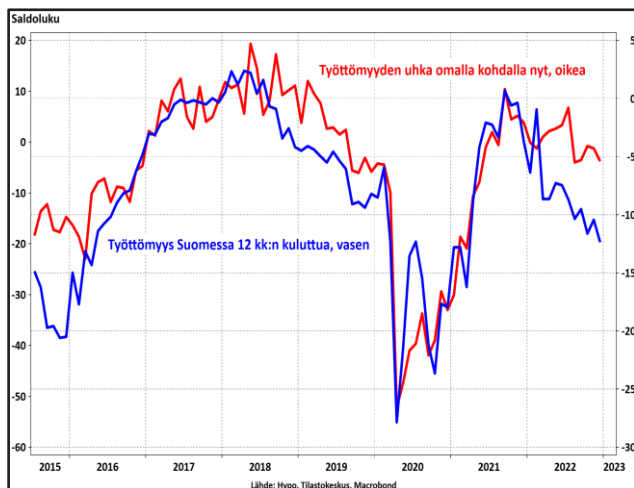
määrärahoja historiallisesti, joskin varsin aiheellisesti. Kansa tukee panostuksia, mutta puolustushankinnat eivät kuitenkaan kasvata kansantalouden tuottavuutta ja talouskasvua pitkällä tähtäimellä, jos niitä verrataan vaikkapa tutkimus- ja kehitysinvestointeihin. Vaikka Nato tuo turvaa, emme voi maantieteelle mitään. Toisaalta Naton ohjeistus kahden prosentin puolustusmenojen bkt-osuudesta luo painetta puolustusbudjetille myös pidemmällä aikavälillä, kun osuus on ollut viime vuodet alle kahden prosentin tasolla. Yleinen asevelvollisuus ajaa asiansa, mutta siihen kätkeytyvän ajankäytön piilevät vaihtoehtokustannukset eivät näy suoraan euromääräisissä puolustusmenoissa. Kokonaisuudessaan käytämmekin puolustukseen siten usein ajateltua isomman osuuden yhteisestä pääomastamme. Viime kädessä puolustushankinnat ovat pois joko hoitajilta, poliiseilta tai tunnin junaa toivovilta työmatkalaisilta. Kuluvan vuoden puolustusmenot ylittävät esimerkiksi kansaneläkemenot yli tuplasti tai yliopistojen rahoituksen kolminkertaisesti. Nato kohentaa Suomen asemaa osana läntistä yhteisöä, mutta itse kriisi tuskin myöskään kohottaa Venäjän rajanaapurin osakkeita kansainvälisten sijoittajien silmissä.

Valtiontalouden menopaineet kasvavat samalla jo muutenkin. Vanhat vaivat voimistuvat ja valtion talous tulisi rahoittaa yhä iäkkäämmällä väestöllä. Menot kasvavat luontaisten tekijöiden vuoksi, vaikka talouden sopeutus saataisiinkin käyntiin seuraavalla hallituskaudella. Tilastokeskus arvioi Suomen väkiluvun kääntyvän laskuun vuonna 2034, mutta työikäinen 15–64-vuotias väestö vähenee jo nyt suomalaisen pikkukunnan asukaslukua vastaavalla vuosivauhdilla. Työeläkeindeksin poikkeuksellinen korotus moninkertaisti vanhuuseläkkeiden hakemusmäärät ja ikään kuin kannusti siirtymään syrjään suunniteltua aiemmin. Vuonna 2017 toteutettu työeläkeuudistus kohotti 55–74-vuotiaiden työllisyyttä muutamalla prosenttiyksiköllä, mutta ikäryhmän n. 40 prosentin työllisyysaste on yhä matalalla tasolla Tanskaan (46%), Ruotsiin (50%) ja Norjaan (52%) verrattuna. Taloudellisella huoltosuhteella mitattuna työttömien ja työvoiman ulkopuolella olevia oli vuonna 2021 133 henkeä sataa työssäkäyvää kohti. Valtiovarainministeriön laskelman mukaan aloittaneiden hyvinvointialueiden rahoittamisen kustannukset liki kolminkertaistuvat vain seitsemän vuoden aikana vuoteen 2030 mennessä ja kannustimet toiminnan tehostamiseksi ja sairauksien ennaltaehkäisemiseksi ovat olemattomat. Myös korkojen nousu kurittaa velkaantunutta valtiota väistämättä, kun korkomenot peräti kolminkertaistuvat tänä vuonna ([Hypon talouskatsaus 2/2022](#)).

Kuluttajat pelkäävät muiden puolesta

Kuluttajien luottamuksen syöksy on ollut merkillepantavan voimakas, eikä joulukuun lukua vakavampaa luottamuspulaa ole nähty vielä koskaan tilastohistoriassa. Näkemys oman talouden nykytilasta ja kestotavaroiden hankinta-aiheet olivat ennätysmatalalla ja arvio inflaatiosta kyselyhistorian korkein. Myös usko Suomen talouteen oli menetetty. Samaan aikaan omakohtaisen työttömyyden uhkan koettiin kasvaneen vain hieman, kun Suomen työttömyyden kehitys nähtiin huomattavasti hankalammaksi. Kuluttajat näkevät työttömyyden uhan omalla kohdallaan vain hieman suuremmaksi kuin ennen Ukrainan sodan syttymistä viime vuoden alussa ja pienemmäksi kuin vastaavaan aikaan vuonna 2019. Silmiinpistävä ristiriita kielii jo kenties yliampuvasta luottamuspulasta liittyen Suomen talouden ja työmarkkinoiden kehitykseen. Työllisyys on yhä korkeimmalla tasollaan sitten vuoden 1990 helmikuun ja palkkasumma jatkanut kasvuaan, mikä estää talouden luisumasta syvempään lamaan. Yritysten luottamus on notkahtanut, muttei yhtä paljon kuin kuluttajilla, ja runsaana jatkuva rakentaminen tuo oman tukensa taloudelle. Kulutusikäytyminen eroaa myös hämmäntävästi luottamuskselyn vastauksista, sillä vähittäiskaupan liikevaihto kasvoi loppuvuodesta. Kun rahoitusmarkkinatkaan eivät ennusta lamaa, koemme todennäköisesti vain tilapäisen taantumun tuskan vuoden alkupuoliskolla.

Työttömyys uhkaa muita, mutta ei itseä

Maailmantalouden kasvu hidastuu

Sotatilan pitkittyminen Euroopassa on kasvattanut epävarmuutta maailman- ja etenkin Euroopan taloudessa. Pitkäkestoinen inflaatio on aiheuttanut elinkustannuskriisin ja energian saatavuuden kanssa

kipuilu on painanut euroalueen kuluttajien luottamuksen pohjamutiin. Keskuspankit ovat nostaneet korkoja inflaatiota hillitkseen, mutta talouskasvun kustannuksella. Maailmantalouden kuluvan vuoden kasvuennustetta on jouduttu heikentämään noin prosenttiyksiköllä ja euroalueen vastaavaa melkein kahdella prosenttiyksiköllä edellisestä julkaisusta. Euroalue pyristelee pysyäkseen pinnalla, mutta Venäjän talous supistuu selvästi tänäkin vuonna. Putinin hyökkäyssodan jatkuminen ja epäonnistuminen suunnitelmassaan Ukrainan nopeasta valtaukselta on nostanut riskin maan sisäisestä konfliktista. Sodan lopputulema on hämärän peitossa, mutta varmaa on sekä ihmisten kärsimys että talouden kurimus. Pakotteet purevat, valtion puolustusmenot kasvavat, investoinnit jatkavat laskuaan ja talous supistuu toista vuotta putkeen. Suomen talous ei tähän kaadu, mutta taantuma tulee hankaloittamaan Ukrainan tukemista ja länsimaista yhteistyötä. Aikanaan koittava jälleenrakennus synnyttää kustannuksia ja kiihdyttää osaltaan inflaatiota Euroopassa, vaikka tarjontatilanne helpottaakin samanaikaisesti.

Euroalueen kasvu kangistuu Venäjän vetämänä

BKT:n kasvu, %	2021	2022	ennuste 2023	ennuste 2027
Maaailma	6,0	3,2	2,7	3,2
USA	5,7	1,6	1,0	1,9
Euroalue	5,2	3,1	0,5	1,5
Japani	1,7	1,7	1,6	0,4
Kiina	8,1	3,2	4,4	4,6
Venäjä	4,7	-3,4	-2,3	0,7
Kehittyneet taloudet	5,2	2,4	1,1	1,7
Kehittyvät taloudet	6,6	3,7	3,7	4,3

Lähde: IMF WEO lokakuu 2022

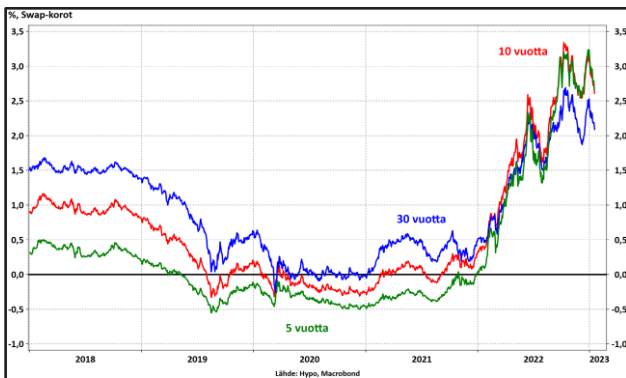
Korot kovistelevat kovimmin Suomea

Euroopan keskuspankki nosti ohjaukorkojaan yhteensä neljä kertaa viime vuoden loppupuoliskolla, minkä seurauksena 12 kuukauden euriborkorko on noussut jo yli 3 prosentin tasolle. Korkopolitiikka kuitenkin vaikuttaa eri tavoin unionin eri maissa ja voi painaa Suomen taloutta osaltaan muita pahempaan taantumahan. Suomessa asuntolainat muodostavat kolme neljäsosaa kotitalouksien lainakannasta ja siten merkittävimmän lainaerän. Asuntolainat on sidottu yli 95-prosenttisesti euribor-korkoihin, jolloin velallisen korko vaihtuu tyypillisesti kerran tai kaksi kertaa vuodessa. Suomen tavoin vaihtuva korko on vallalla Itävallassa, Latviassa, Kreikassa, Portugalissa ja Espanjassa. Kiinteät korot ovat kuitenkin Euroopassa meitä tavallisempia ja esimerkiksi Alankomaissa, Belgiassa, Ranskassa ja Saksassa noin 90 prosenttia asuntolainoista on sidottu kiinteään korkoon, joka ei muutu laina-aikana. EKP:n korkojen nostot siis välittyvät Suomeen

keskimääräistä nopeammin ja heikentävät kasvunäkymiämme muuta Eurooppaa enemmän, kun samaan aikaan kiinteäkorkoisten maiden inflaatioluvut ajavat keskuspankkia vielä jatkamaan kiristävällä linjalla. Voimmekin olla tänä vuonna tilanteessa, jossa Suomen talous kipuilee, kun euroalue pysyy vielä nollakasvun tuntumassa. Pidemmällä aikavälillä hidas talouskasvu voi ajaa keskuspankin laskemaan ohjauskorkojaan, jolloin uusi korkotaso välittyisi talouteemme yhtä lailla tavanomaista nopeammalla positiivisella sysäyksellä.

Korkojen historiallisen nopean nousun myötä asuntojen arvot laskevat ja osakesijoitusten arvot ovat joutuneet laskemaan. Tämä laskee yksityistä kulutusta entisestään varallisuusvaikutuksen vuoksi. Tutkimustiedon* mukaan ihmisillä on tapana kuluttaa enemmän, kun he kokevat omaisuutensa arvon nousevan ja vastaavasti vähemmän, kun he havaitsevat varallisuutensa laskevan, etenkin jos se tapahtuu odottamattomasti. Osa myös etsii töitä hanakammin varallisuusarvojen laskiessa. Oma asunto on Suomessa merkittävin kotitalouden varallisuuserä ja suomalaisen kotitalouden varallisuuskehitys riippuukin Saksan ja Sveitsin kaltaisia matalamman omistusasumisasteen maita enemmän juuri asuntojen hintojen kehityksestä. Asuntojen hintojen lasku tänä vuonna vaikuttaa siis laskevasti yksityiseen kulutukseen ja siten bkt:n kehitykseen, kun kuluttajien käyttäytyminen muuttuu varsinaisten kulutusmahdollisuuksien lisäksi.

Kovin korkokiri ohi – taantuma pysäyttää nousun

Lyhyet korot ovat pitkiä korkoja korkeammalla nyt toista kertaa euroalueen historiassa. Edellisen kerran vastaava nähtiin vuoden 2008 finanssikriisissä. Rahoitusmarkkinoilla korkojen kovimman nousun nähdään jääneen taakse ja euriborin nousu edes neljään prosenttiin ei vaikuta kovin todennäköiseltä. Pidemmällä aikavälillä korot voivat hieman laskea, mutta nollakorkojen maailma näyttäisi jääneen taakse. Huiput nähdään kuluvana vuonna, kun

Euroopan keskuspankki nostaa vielä ohjauskorkojaan alkuvuoden aikana. Inflaatio tasoittuu, muttei vielä täysin talttu keskuspankin tavoittelemaan kahteen prosenttiin kuluvana vuonna.

Kiina kamppailee koronan kourissa

Kiina maksaa nyt kovaa hintaa kireästä koronapolitiikastaan, kun taloutta on pakko avata tartuntojen leviämisen uhallakin. Autoritäärinen koneisto näytti tehonsa koronan alkuvaiheessa, mutta käsijarru unohdettiin kuitenkin päälle liian pitkäksi aikaa rokotteiden valmistumisen jälkeen. Länsirokotteita ei haluta, vaikka sairaalat uhkaavat täyttyä. Pidemmällä aikavälillä maan avautuminen on kuitenkin hyväksi maailmantaloudelle. Kokonaiskysyntä kasvaa, mutta samalla tarjonnan pullonkaulatkin helpottavat. Avautuminen osunee myös aikaan, jolloin maailman energiainflaatio on hellittämässä, jolloin linjanmuutos tuskin kykenee pahentamaan kuluttajahintojen nousua merkittävästi. Myös Kiina kohtaa länsimaiden tapaan väestön ikääntymisen haasteen, sillä väkiluvun on arveltu kääntymän laskuun kuluvana vuonna. Kiinteistösektori on yhä ongelmissa ja rakentaminen on supistumaan päin. Poliittinen ideologia ohjaa vahvasti taloudenkin suuntaa ja menee yhä useammin myös sen edelle.

Yhdysvallat ajautuu taantumaa

Kun euroalue saavutti koronapandemiaa edeltäneen kasvutrendinsä viime vuonna, ohitti USA:n talouskasvu aiemman trendiuransa jo vuoden 2021 alkupuoliskolla. Inflaatio on kiihtynyt sietämättömäksi ja sen juurisyyt ovat Eurooppaa enemmän kysyntätekijöissä, kun ei-esimiesasemassa olevien ansiotaso on ollut yli kuuden prosentin nousussa ja koko vuoden ruuan ja energian hintavaihteluista puhdistettua pohjainflaatiota korkeampaa. Taantuma uhkaa ylikuumentunutta taloutta myös Atlantin takana, sillä keskuspankki Fed on pakotettu kiristämään rahapolitiikkaansa lisää ainakin alkuvuoden aikana. Rahoitusmarkkinat kertovat USA:n lyhyen valtionlainan koron kohonneen pitkiä korkoja korkeammaksi, mikä on ennakoitua taantumaa hyvin historiassa. Myös kuluttajaluottamus on notkahtanut, tosin liike-elämän toimintaympäristön ja työllisyysolosuhteet kattavammin huomioiva kyselymittari on nyt selvästi kuluttajien näkemystä parempi myös Yhdysvalloissa. Joe Bidenin demokraatit saivat välivaaleissa hieman yllättävänkin torjuntavoiton säilytettyään enemmistön senaatissa. Republikaanien enemmistö edustajainhuoneessa hankaloittaa kuitenkin rakenteellisten uudistusten läpiviennin Bidenin kauden loppupuoliskolla.

Hypon näkemys pähkinänkuoressa

1. *Talous vaipuu hetkelliseen taantumaan, kun kohonneet kulut ja korot kiusaavat kuluttajia.*
2. *Valmiiksi velkainen valtio väsää väärin kohdentuvia tukipaketteja vaalikeväänä – leikkauksia lykätään.*
3. *Korkojen kovin kiri on koettu, mutta kotitaloudet kiristelevät hampaitaan vasta korontarkistuspäivinä.*
4. *Muuttunut turvallisuustilanne pakottaa puolustusmenoihin, mikä heikentää tuottavuutta ja julkistaloutta.*
5. *Työmarkkinat tukevat taloutta ja palkkasummat kasvavat kiivaasti – kasvukäännö koittaa jo syksyllä.*

Mahdollisuudet

- *Sota väistyy ja pakotteet poistuvat – talouden kasvunäkymät palaavat ja kärsimys päättyy viimein.*
- *Kriisi vauhdittaa energiamurrosta kohti kestäväää kasvua, riippuvuus fossiilisesta energiasta vähenee.*
- *Hyvinvointialueiden kannustinongelmat kammetaan, terveyspalvelut tehostuvat ja tuottavuus kohoaa.*
- *Vihreä siirtymä tuo investointien aallon ja Suomesta tulee energiaomavarainen vetytalouden veturi.*
- *EKP vakauttaa inflaation, kuluttajien luottamus palaa ja likviditeettikriisi jää pelkäksi painajaiseksi.*

Riskit

- *Sota Ukrainassa eskaloituu, pakotteet paisuvat ja epävarmuus lamauttaa talouden totaalisesti.*
- *Inflaatio riistäytyy keskuspankin käsistä kurittomaksi kierteeksi, jota pahennetaan paisuvilla palkoilla.*
- *Suomi jää turvallisuuspoliittiseen tyhjiöön Nato-prosessin epäonnistuessa ja investoinnit kaikkoavat.*
- *Sote-kustannukset karkaavat, eikä ikääntyvä Suomi kykene säästöihin talouskasvun tyssätessä.*
- *EKP:n rahapolitiikka ajaa euroalueen lamaan ja Italia ajautuu maksuvaikeuksiin.*

*Lähteet

Browning Martin, Gørtz Mette & Leth-Petersen Søren (2013). Housing Wealth and Consumption: A Micro Panel Study. *The economic Journal (London)*, Vol.123 (568), s.401-428.

Disney Richard & Gathergood John (2018). House Prices, Wealth Effects and Labour Supply. *Economica (London)*, Vol.85 (339), s.449-478.

Paiella Monica & Pistaferri Luigi (2017). Decomposing the Wealth Effect on Consumption. *The Review of Economics & Statistics*, Vol.99 (4), s.710-721.

Hypon talouskatsaus

Talouskatsaus yhdistää perinteisten suhdannekatsausten parhaat puolet sekä riippumattoman erikoistoimijan rohkean otteen ja kansantajuisen tiivistämisen

Katsauksessa otetaan kantaa myös talousnäkymien suurimpiin riskeihin koti- ja ulkomailla

Uhkien lisäksi Suomella on runsaasti mahdollisuuksia vauhdittaa kasvua

Hypo julkistaa talouskatsauksen kaksi kertaa vuodessa

Juho Keskinen

ekonomisti

juho.keskinen@hypo.fi

puhelin 040 165 9582

twitter: @Keskinen_Juho

Juhana Brotherus

pääekonomisti

juhana.brotherus@hypo.fi

puhelin 050 384 9479

twitter: @JuhanaBrotherus

Suomen Hypoteekkiyhdistys on Suomen vanhin valtakunnallinen ja yksityinen luottolaitos, perustettu 1860. Hypo-konserni on kaikista pankki- ja vakuutusyhtiöistä riippumaton, jäsentensä hallinnoima keskinäinen yhtiö, joka toiminnassaan on erikoistunut asuntorahoitukseen. Konserniin kuuluu myös vuonna 2002 perustettu talletuspankki, Suomen AsuntoHypoPankki Oy.

Osavuositarkastuksen 1.1.–30.9.2022 mukaan Hypo-konsernin tase oli 3,3 miljardia euroa, ydinvakavaraisuus 14,0 %, luottokanta 2,7 miljardia euroa, talletukset 1,5 miljardia euroa, järjestämättömät luotot 0,2 % ja liikevoitto 6,7 miljoonaa euroa. Asiakkaita konsernilla on yli 22 000.

Suomen Hypoteekkiyhdistys • Suomen AsuntoHypoPankki Oy

Yrjönkatu 9 A, 00120 HELSINKI • puh./tel. +358 (0)9 228 361 • faksi/fax +358 (0)9 647 443

Tähän katsaukseen sisältyvät ja sen yhteydessä suullisesti tai muutoin annetut tiedot, kannanotot, analyysit, arviot ja suositukset ("Tiedot") perustuvat julkisiin lähteisiin ja katsauksen laatijan omiin näkemyksiin ja mielipiteisiin. Katsauksen laatija voi muuttaa Tietoja sekä omia näkemyksiään ja mielipiteitään ilman ennakoilmoitusta. Tietojen hyödyntäminen tapahtuu kaikilta osin hyödyntäjän omalla vastuulla. Suomen Hypoteekkiyhdistyksen konserniin kuuluvat yhtiöt eivät takaa Tietojen oikeellisuutta tai täydellisyyttä eivätkä vastaa vahingoista, joita Tietojen käyttämisestä voi käyttäjälle tai kolmannelle taholle seurata. Tietoja ei ole tarkoitettu sijoitusneuvoksi taikka suositukseksi tai kehoitukseksi ostaa tai myydä kiinteistö, asunto-osake tai rahoitusväline. Tietoja lainatessa tulee mainita lähteenä Hypo ja katsauksen laatijan nimi.